

InDret

Utah v. Evans

Carlos Gómez Ligüerre
Facultad de Derecho
Universitat Pompeu Fabra

Working Paper núm: 107
Barcelona, octubre de 2002

www.indret.com

El passat 20 de juny, el Tribunal Suprem Federal dels Estats Units d'Amèrica (www.supremecourtus.gov) va resoldre la reclamació que l'Estat d'Utah havia presentat contra Donald L. Evans, secretari de l'Oficina de Comerç del Govern d'aquest país i màxim responsable de l'Oficina del Cens (www.census.gov). El cas, Utah vs. Evans, va despertar una encesa polèmica en el màxim òrgan judicial de la primera nació del món i evidencia quelcom que, a aquestes alçades, no serà una sorpresa per als lectors habituals d'InDret: la majoria dels problemes que afecten els homes i les dones de les societats modernes ja no poden resoldre's amb les eines de l'anàlisi jurídica clàssica. El jurista necessita una formació en altres ciències socials, assenyaladament l'economia, que li permeti donar resposta com cal a problemes com el que planteja el cas que ara comentem.

Els fets que van motivar la reclamació van ser els següents. L'Oficina del cens nord-americana va realitzar l'any 2000 el cens decennal de la població que preveu el seu Estatut de creació. Finalitzat el recompte, les dades mostraven que la població dels Estats Units d'Amèrica havia augmentat un 0,4%, gairebé 1,2 milions d'habitants, i que alguns Estats de la Unió havien augmentat la seva població més que altres. Dada que no hauria de sorprendre quan, després de deu anys, s'empadrona novament a la població d'un país la Constitució del qual preveu la lliure circulació de persones entre els diferents Estats. Com a conseqüència de l'augment de població es va ampliar el nombre de representants totals al Congrés nord-americà. Un dels estats que havia experimentat un augment més significatiu era North Carolina que, segons les dades del cens, comptava ara amb un 0,4 % més de població. Utah, al contrari, només havia augmentat un 0,2 % la seva població. El problema és que, d'acord amb les regles de distribució proporcional de representants al Congrés dels Estats Units, l'estat d'Utah perdia un representant a la Cambra mentre que altres Estats, per exemple, North Carolina, guanyaven un escó més.

Els números són els números i sembla que un resultat d'aquest tipus no deixava gaire lloc per a discussions i menys per a una demanda judicial contra l'oficina governamental encarregada d'elaborar el cens. No obstant això, alguna cosa relacionada amb les tècniques utilitzades pel recompte de la població va servir als dirigents del govern d'Utah (www.utah.gov) per a defensar davant del poder judicial que el cens era il·legal. En efecte, en l'elaboració del cens de l'any 2000 s'havia emprat una tècnica de inferència estadística denominada en la sentència *hot-deck imputation*. La tècnica pretenia facilitar la difícil feina d'elaborar un cens a una població de gairebé 300 milions d'habitants. Segons la tècnica de la *hot-deck imputation*, quan l'Oficina del cens no disposava de les dades d'una unitat familiar, a la qual prèviament s'havia dirigit per correu i havia visitat, calculava, d'acord amb unes taules, el nombre de membres de la família en funció de diversos criteris (entre d'altres, els peus quadrats de l'habitatge i la mitjana aritmètica dels membres de les famílies veïnes).

Els manuals d'Estadística a l'ús acostumen a dedicar els seus primers capítols a explicar al lector que quan resulta difícil o extraordinàriament car preguntar una cosa a tots els individus d'una població, pot seleccionar-se una mostra prou representativa, utilitzar les dades obtingudes per als càlculs i extrapolar les conclusions al conjunt de la població. L'elaboració i selecció de la mostra és molt rellevant i influeix considerablement en la consistència i credibilitat de les conclusions d'un estudi estadístic (vid. per exemple, Paul Newbold, *Estadística para los negocios y*

la economía, 4a edició, Prentice Hall, Madrid, 1997). Les normes de l'agència d'estadística nord-americana permeten l'ús de tècniques de mostreig en l'elaboració de les estadístiques que li encarrega el govern, excepte en les actualitzacions del cens de la població. La previsió de l'article 13 USC paràgraf 195 és clara en aquests casos: la població ha d'enumerar-se. El cens és el recompte de la població d'un país i imposa, per això, l'esforç de comptar a tots els seus habitants, sense recurs possible a tècniques de inferència o interpolació estadística. Per a l'estat d'Utah, l'ús d'aquesta tècnica era un tipus de mostreig i infringia, per tant, les normes d'elaboració del cens.

El Tribunal Suprem Federal dels Estats Units d'Amèrica va resoldre que l'ús de la tècnica explicada no invalidava el cens. Empadronar a gairebé 300 milions persones és una tasca extraordinàriament complexa i el recurs a tècniques com la de referència era la solució més ajustada a les exigències del recompte. Tot i això, la decisió no va ser fàcil. Tres destacats magistrats del Tribunal: Antonin Scalia, Sandra Day O'Connor i Clarence Thomas van signar vots particulars (*dissenting opinion*) a la ponència de Stephen G. Breyer. Per als dissidents, l'estadística és la ciència de la incertesa i les normes de representació de la primera nació del món no poden basar-se en aproximacions.

<http://supct.law.cornell.edu/supct/html/01-714.ZS.html>